

Uzaktan Eğitim Hakkında

Günümüz teknolojiyle birlikte evde kalmamız gereken bu süreçte, mevcut işleyen kurum ve kuruluşların işleyiş modellerinin İnternet ortamına adaptasyonunda yaşanan acele ve telaşla birlikte karar mercilerinin teknolojik okuryazarlık seviyelerinin yetersizliğinden dolayı kararlar neden olabilecekleri sonuçlar göz önünde bulundurulmadan alınıyor.

Giriş ve Ön Hazırlıklar

Dünya genelinde yaşanan COVID-19 salgını kapsamında 2020 Bahar Dönemi'nde eğitimin kesilmemesi adına okul ve ülke genelinde uzaktan eğitim modeline geçişte, farklı derslerde birbirinden farklı uzaktan eğitim ve uzaktan sınav yöntemleri deneniyor.

ODTU Özgür Yazılım Topluluğu olarak uzaktan eğitimde kullanılan yöntemlerin başarılı olarak değerlendirilebilmesinde **öğrencilerin tamamı için erişilebilir ve özgür** olmasını şart olarak görüyoruz Bu bağlamda “özgürlük” kelimesinden anlaşılması gerekenin “kullanılan araçların kullanıcılarına 4 temel özgürlüğü sağlaması” [1] olduğunu belirtmek isteriz.

0. Herhangi bir amaç için programı istediğiniz gibi çalıştırma özgürlüğü. (Kullan)

Programı istediğiniz gibi çalıştırma özgürlüğü, onu çalıştırmanın yasaklanmadığı veya durdurulmadığı anlamına gelir. Bu programın, ister herhangi bir ortamda teknik yönden işlevli olsun, isterse de herhangi bir belirli hesaplama faaliyeti olsun, hangi işlevsellikleri barındırdığından bağımsızdır. Herkes için erişilebilirliğin sağlanabilmesi adına kullanma özgürlüğü şarttır.

1. Programın kaynak kodunu inceleme ve değiştirme özgürlüğü. (Araştır)

Kaynak kodunun erişilebilirliği, kullanıcılara programın nasıl çalıştığını, üzerinde çalışabilmelerini ve hatta değiştirebilmelerini sağlar. Elinizde kaynak kodu bulunmuyorsa ve sadece çalıştırılabilir biçim varsa programın bu biçimde çalışabilmesi, kavranması ve değiştirilmesi çekilmez bir şekilde zordur.

Kullanıcılar programı denetlemezse, program kullanıcıları denetler. Özel mülk bir yazılım söz konusu olduğunda, programı denetleyen programın geliştiricisi veya “sahibi” gibi bir varlık her zaman vardır, ve bu sayede kullanıcıları üzerinde bir yetki kullanır. [2]

2. Programın kopyalarını yeniden dağıtma özgürlüğü. (*Paylaş*)

3. Değiştirilmiş sürümleri dağıtma özgürlüğü. (*Geliştir*)

Dağıtım özgürlüğü (2 ve 3 nolu özgürlükler) kopyaları, ister değiştirerek ister değiştirmeden olsun, ister bedelsiz ister belirli bir bedel karşılığında olsun, herhangi bir yerdeki herhangi bir kişiye yeniden dağıtma özgürlüğü ister anlamına gelir. Bunları yapmakta özgür olmak demek, (başka şeylerin yanında) bunları yapmak için başkasından izin almak veya birine bir ücret ödemek zorunda olmadığınız anlamına gelir. [1]

Özgür olmayan yazılım olarak da adlandırılan özel mülk yazılım; kullanıcıların özgürlüğüne ve topluluğa saygı duymayan yazılımlar anlamına gelir. Özel mülk bir program, geliştiricisinin veya sahibinin kullanıcıları üzerinde bir iktidar kurmasına yol açar. Bu iktidar özünde bir adaletsizliktir. [3]

Akademi ve Özgür Yazılım

Akademinin, toplumun

Uzaktan Eğitim

Dersler

Ders Materyalleri

Öncelikle uzaktan eğitim sürecinde, derslere devam edilebilmesi için üniversitemiz hocaları ve asistanları tarafından çeşitli eğitim materyalleri hazırlanmasında gösterilen çaba ve özveri için onlara teşekkür etmek isteriz.

Ders içeriklerinin elektronik ortamda dağıtımında ODTUClass aracılığıyla asgari ihtiyaçların başarıyla karşılandığı ortadadır. Derslere kayıtlı öğrenciler ders materyallerine, duyurulara, quizlere ve sınavlara *ODTUClass* üzerinden erişim sağlamıştır

Akademik bilginin, derslere kayıtlı olmayan üniversitemiz öğrencileri veya üniversitemize kayıtlı olmayan kişiler tarafından erişilebilirliğinin artırılmasında, hazırlanan ders materyallerinin METU OpenCourseWare üzerinden paylaşılmasını önermekte ve sunulan ders materyalleri *Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike License* ile lisanslandığı için bir sakınca görmemekteyiz.

Belge Özgürlüğü

Özgür standartlar, herkesin özgürce kullanabileceği, kısıtlamasız biçimler ve protokollerdir. Bu standartlar, doğal olarak uyumluluğu da beraberinde getirir. Çalışma biçimleri herkese açık olarak paylaşılır ve herhangi bir kişi veya kuruluş bunları önceden izin almaksızın ürünlerinde ve hizmetlerinde kullanabilir. Özgür standartlar, iş birliğinin ve modern toplumun temelidir. [4]

Mülk veri biçimlerinin beraberinde getirdiği tehlikeler ve dezavantajlar:

- Bunların arkasındaki şirket, ticari sırları ve patentleriyle birlikte iflas ettiğinde gelecek nesillerin yaşayacağı bilgi kaybı.
- Diğer ülkelerin ticari kanunlarıyla dağıtılan yazılımların, ülkemizde bulunan bütün kurum ve kuruluşların çalışmalarını okunamaz kılacak bir ambargo tehdidi olarak elde tutulması.
- *ISO standartları* dışındaki veri biçimlerinin sebep olduğu uyumluluk problemleri.
- Ulaşmak istediğimiz veriler kendi verilerimiz dahi olsa bunları inceleyebilmek için ücretler ödemek zorunda kalmamız.

Üniversitemiz akademik kadrosunun, öğrencilerinin, ülkemizin ve insanlığın ortak bilgisi üzerinde patentler aracılığıyla yasal bir tahakküm kurulmasının meşrulaştırılmasına engel olmak adına,,

Videokonferans

Pandemi süresince üniversitemizde hocalar, öğrenciler ve öğrenci kulüpleri tarafından kullanılan videokonferans uygulamalarına göz gezdirdiğimizde büyük çoğunluğunun yukarıda bahsi geçen özgür yazılım şartlarını ve kullanıcıların mahremiyet haklarını hiçe saydığı görülmektedir. Ayrıca bu tarz yazılımlar, kullanıcıların verilerini ve konuşmaların içeriklerini üçüncü taraf firmalarla ve kurumlarla paylaşarak fazladan gelir elde etmektedirler. Okulumuzda öğrenciler ve hocalar tarafından çevrimiçi seminerlerde, gündelik konuşmalarda, derslerde ve kameranın açık olduğu sınavlarda en çok kullanılan uygulamalardan biri olan Zoom'u ele alalım. Her geçen gün yeni güvenlik açıklarıyla, veri sızıntılarıyla, kullanıcıların kişisel bilgileri ve parolaları gibi önemli ve hassas verilerin çalınmasıyla (**kaynak belirtilecek**) gündeme gelen Zoom, Amerika Birleşik Devletleri'nde başlayan "Black Lives Matter" hareketi sonrası, ücretsiz hesaplar arasında yapılan aramaların şifrenlenmeyeceğini ve konuşmaların çeşitli istihbarat kuruluşlarına verileceğini açıkladı (**kaynak belirtilecek**). —

Kapalı -> Zoom, Cisco Webex, Microsoft Teams, Skype, Discord, Google Hangouts, Google Duo

Özgür -> Jitsi Meet, Jami, Nextcloud Talk, Riot.im, Rocket.Chat, Apache OpenMeetings

Sınavla

Safe Exam Browser

EPE (English Proficiency Exam - İngilizce Yeterlilik Sınavı) ve birçok derste sınavların *SEB* (Safe Exam Browser) üzerinden yapılacak olması. Öğrencilerin tamamının erişemediği araçların kullanılmasına yol açmaktadır. Üniversitemiz web sitesinde *SEB* uygulamasının kurulum talimatlarının verildiği “How can I join an exam with Safe Exam Browser?” başlık hazırlanırken fark edilmesi gereken:

Okulumuz tarafından talep üzerine *Windows lisansı* verilmesine rağmen özel mülk/kapalı işletim sistemi müşterisi/kullanıcısı olmanın dayatılması sadece belirli marka kullanıcılarına eğitim ayrıcalığı sunmakla kalmayıp aynı zamanda denetim toplumuna evrildiğimizin bilincinde olan, kişisel verilerin işlenmesine karşı duyarlılık gösteren ve özel hayatın gizliliğine değer veren bireyleri sistemin dışına atmaktadır.

- Uygulamanın *GNU/Linux* ve *Android* desteğinin bulunmaması, sadece özel mülk/kapalı işletim sistemi (*Windows, MacOS, iOS*) müşterileri/kullanıcıları tarafından erişilebilir olması **eğitimde fırsat eşitliğinin önüne geçmektedir**. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 42. maddesinde belirtilen eğitim ve öğrenim hakkının ihlalidir
- Kişisel verinin gizliliğini ve mahremiyetini hiçe sayan kullanıcı sözleşmelerini kabul etmeye imtina eden öğrencileri, eğitim hayatlarına devam edebilmeleri için sözleşme imzalamaya mecbur bırakan eğitim sistemi, toplumun geleceği adına kabul edilemez.

Medya Kayıtlı Sınavla

Medya - uygun koşulların sağlanması - güvenliği

- Mikrofon
- 2 Kamera
- Medyanın güvenliği
- Oda / Mahremiyet

Referanslar

1. Özgür Yazılım Nedir? - What is free software?
2. Özgür Yazılım Şimdi Çok Daha Önemli - Free Software Is Even More Important Now
3. Özel Mülk Yazılım Genellikle Kötüçül Yazılımdır - Proprietary Software Is Often Malware
4. Belge Özgürlüğü Neden Önemlidir (Özgür Yazılım Derneği Bülteni #1 2020)